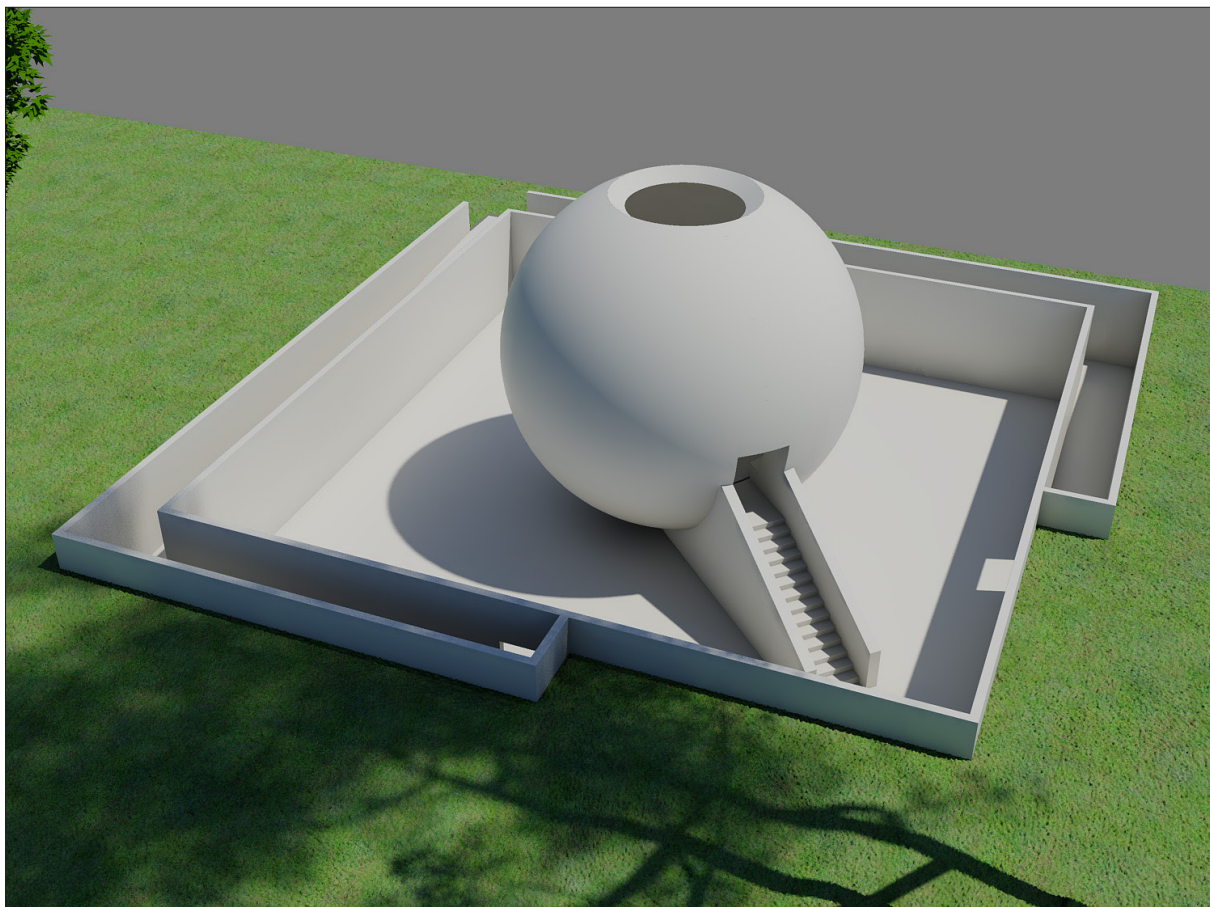

James Turrell, Skyspace (projekt niezrealizowany)
Kurorka: Milada Ślizińska

Projekt obserwatorium nieba *Skyspace* w parku obok Zamku Ujazdowskiego jest wynikiem współpracy Jamesa Turrella z CSW w 1998 roku, kiedy miała tu miejsce jego indywidualna wystawa, po której artysta podarował instytucji swój projekt. *Skyspace* to niezwykła, wizjonerska koncepcja obiektu architektonicznego łączącego sztukę współczesną z subtelną, inteligentną formą rekreacji i wypoczynku. To również miejsce wyciszenia i medytacji. Początkowo obiekt miał mieć formę wysokiej czworobocznej wieży, której makietę prezentujemy na wystawie. Później koncepcja uległa radykalnej zmianie. Artysta zaprojektował przedstawioną na planszach białą kulę, dla której inspiracją były utopijne projekty budowli idealnych z XVIII wieku. Kula o średnicy dziewięciu metrów miała zostać osadzona na betonowej, lekko zagłębionej w ziemi platformie. Jej wnętrzu było przewidziane do jednoczesnego przebywania w nim 26 osób, które przez okrągły otwór w dachu miałyby możliwość obserwowania fragmentu nieba jakby przez wizjer kosmicznego pojazdu. Projekt należy do serii *Skyspace'ów*, które artysta realizuje w sąsiedztwie muzeów i centrów sztuki współczesnej na całym świecie. Znajdują się one m.in. w Chicago, San Francisco, Los Angeles, Jerozolimie, Salzburgu i Naoshimie. Warszawski *Skyspace* miał być jedyną budowlą artysty w Europie Środkowo – Wschodniej. Projekt Jamesa Turrella, choć nie został zrealizowany, pozostaje cenną inspiracją dla refleksji o funkcjach obiektów w przestrzeni publicznej, a także o możliwościach niekonwencjonalnego kształtowania postrzegania natury.

James Turrell (ur. 1943) – w kręgu jego zainteresowań są przede wszystkim przestrzeń, światło i kolor w sztuce, a także ich obecność w zjawiskach natury. Pasjonat wielu dziedzin: lotnictwa, astronomii, geologii, matematyki i psychologii percepcji. Jak sam mówi: „używając jako tworzywa światła wypełniającego przestrzeń, zajmuję się sprawami ludzkiej percepcji”. Niejednokrotnie wykorzystuje tzw. efekt Ganzfelda, czyli zjawisko zablokowania postrzegania zmysłowego, spowodowane wystawieniem się na działanie jednorodnych bodźców, prowadzące do powstawania wizji bez utraty świadomości.